

NAVODILA ZA POPRAVLJANJE

SPLOŠNA NAVODILA

Popravljalne znake pišemo na desno stran odgovora in nikoli čez odgovor dijaka.

V testno polo ne dopisujemo pravih odgovorov.

Če zaradi nečitljivosti ne moremo ugotoviti pravilnosti oziroma nepravilnosti odgovora, odgovor ovrednotimo z 0 točkami.

Pravopisnih napak v odgovorih ne popravljamo. Priznamo tudi zapis, iz katerega lahko razberemo vsebinsko pravi odgovor (»toleranca ene črke«).

Ker pri vprašanjih odprtega tipa ne morejo biti navedene vse možne variante odgovorov dijakov, je v teh primerih potrebno s pomočjo navodil za popravljalce presoditi, ali je odgovor dijaka, čeprav ni zapisan z istimi besedami, strokovno sprejemljiv in odgovarja zahtevam naloge.

V navodilih za vrednotenje smo s **podpičjem ločili različne možne pravilne odgovore**.

1)

a)

POZITIVNA: odpre se ji velik trg za prodajo industrijskih proizvodov 1 točka

NEGATIVNA: brezposelnost zaradi zmanjšanja proizvodnje za vojaške potrebe; večja konkurenca v pomorski trgovini; konkurenčen razvoj tudi v drugih državah Evrope

1 točka

b) Napoleon je prikazan kot hudičevo dete. 1 točka

Ne, (da) saj je konec celinske zapore (in Napoleona) Veliki Britaniji prinesel precej negativnih posledic. 1 točka

(pridobitev točke je odvisna od pojasnila)

Skupaj 2 točki.

c) Napoleon je želel prisiliti Avstrijo k spoštovanju bojkota angleškega blaga; Avstriji je zaprl dostop do morja.

1 točka

2)

a) Dunajski kongres 1 točka

b) 1815-1848; obdobje reakcije
1848-1871; obdobje reforme
1871-1914; obdobje tekmovanja

Za tri pravilne navedbe 2 točki; za dve pravilni navedbi 1 točka.

c) Ohranile so se meje pred napoleonskimi vojnami; obnovile so se monarhije, ki jih je Napoleon odpravil; obnovitev stanja pred Napoleonom

Za vsako pravilno navedbo 1 točka

Skupaj 2 točki.

3)

a) Slabo razvito cestno omrežje, ki je temeljilo na starorimskem; pristanišče v Benetkah je preplitvo in neprimerno za velike ladje; plovne reke v državi so usmerjene Z-V, in ne S-J.

Za vsako pravilno navedbo 1 točka

Skupaj 2 točki.

b) Uveljavitev države na vojaško-strateškem področju; uveljavitev države na gospodarskem področju; širjenje kapitalističnega gospodarstva; širjenje industrializacije; veliki zaslužki; več potovanj in prevoza tovora.

Za vsako pravilno navedbo 1 točka

Skupaj 2 točki.

c) Od Lienza proti Budejovicam; na Češko	1 točka
Zaradi prevoza soli	1 točka

Skupaj 2 točki.

4)

a) Cesarska kraljeva južna državna železnica; južna železnica	1 točka
---	---------

b) Negotovost glede gospodarskih vprašanj;	1 točka
--	---------

skrb, kako bo železnica vplivala na kraje ob železnici	1 točka
--	---------

Skupaj 2 točki.

c) Bil je nadzornik gradnje (odsekov) južne železnice; prvi, ki je preizkušal železnico od Maribora do Celja	1 točka
--	---------

d) Obe sta bili grajeni ob istem času; odsek proge, kjer se vzpenja iz Ljubljanske kotline na kraški plato, je podobno zahteven; borovniški viadukt je bil zgrajen po podobnem principu (dvonadstropni most); za vzpon na borovniški viadukt so pripeljali 4 poskusne lokomotive iz Semmeringa.

1 točka

5)

a) Premalo vode za napajanje lokomotiv; burja pozimi (in snežni zameti).

Za vsako navedbo 1 točka.

Skupaj 2 točki.

b)

VODA: Kras je v 19. st. puščava (vode ni; ni vodovoda; ni vodnjakov), zato so morali za vsako postajo zgraditi lokalni vodovod (v Logatcu so iz brezna Trumba črpali s paro vodo za postajo; v Cerknici za postajo Rakek). 1 točka

BURJA: Burja nosi sneg, ki gradi zamete, ti grozijo z ustavitvijo prometa, zato gradijo lesene zadrževalnike burje (po 1870 gradijo kamnite; visoke do 5 m).

1 točka

c) Vodovod je zgrajen med Divačo-Sežano-Občinami in Trstom; vodovod čez Kras

1 točka

Ker je med Pivko in Divačo popolnoma suh svet, so od izvira pri Dolnji Košani naredili najdaljši vodovod.

1 točka

Cesarska štirna

1 točka

Skupaj 3 točke.

d) Kamniti zadrževalniki burje od Postojne do Sežane.

1 točka

Ker so grajeni brez veziva (in jih drži le gravitacija).

1 točka

Skupaj 2 točki.

6)

a) Dražji delavci; boljše plačilo za delavce; dostopnost (cena) premoga; nahajališča premoga (in železa); podjetnost zasebnikov.

Vsaka navedba 1 točka.

Skupaj 2 točki.

b) Ker je bila delovna sila v VB najdražja, so bili lastniki tovarn zainteresirani za uvedbo strojev, ki so delali na premog – ta pa je v VB poceni, saj je zelo dostopen.

2 točki.

c) Kopiranje; industrijska »špijonaža«; kupovanje kmetijskih strojev v Angliji

1 točka

Prva bombažna predilnica v Cromfordu v Derbyshiru je dobila francosko kopijo v 7 letih (1771-1778); Francozi so v treh letih prekopirali parni stroj (1775-1778); do leta 1784 nastale tudi nemške kopije predilnice in parnega stroja; gradnja železnice.

1 točka

Skupaj 2 točki.

7)

a) So najmočnejši; bolj prilagodljivi; najmočnejši prevzame oblast (zmaga).

1 točka

b) Kot boj vseh proti vsem.

1 točka

c) Tudi pri tekstilnih podjetjih jih je veliko propadlo, ker niso zmogli konkurence; tekstilne panoge so izkoriščale delavce za bogatenje lastnikov; izkoriščanje šibkejših; kdor je najmočnejši, preživi konkurenco.

1 točka

8)

a)

HENRI DE SAINT- SIMON – rešitev vidi v sodelovanju med delavci in kapitalisti na temelju krščanske ljubezni do bližnjega ; to je utopično, ker kapitalist strmi za profitom, del tega pa dobi z zniževanjem mezd delavcem.

CHARLES FOURIER – predlaga falange = zadruga, ki bi same proizvajale vse potrebno, vsi bi harmonično sodelovali v delovnem procesu, delo bi bilo veselje, in ne prisila; to je utopično, ker se lastniki kapitala ne bi odpovedali profitu.

b) Odprava zasebne lastnine; odprava dedovanja; centralizacija kreditiranja; centralizacija komunikacij; državno lastništvo vseh tovarn in produkcijskih sredstev; oblikovanje »industrijske armade« za poljedelstvo; odprava razlik med podeželjem in mestom; odprava družine; menjavanje soprog (»skupnost žena«); odprava narodnih skupnosti.

Za vsako pravilno navedbo 1 točka.

Skupaj 3 točke.

c)

Železni zakon o plačah – plače naj bi postajale vse nižje. 1 točka

Delavec je tudi potrošnik in s stališča kapitala ni smiselno delavcev plačevati minimalno.

1 točka

Skupaj 2 točki.

d)

Izučeni delavci; delavci, ki so imeli izobrazbo; kvalificirani delavci; predelavci

1 točka

9)

a) SAMURAJI, KATANA 1 točka

b) Nastanek dveh strank: stranko, ki je želela odpreti državo, ter stranko proti odprtju države (ki se zavzema za obrambo celo z orožjem); nasprotja med zagovorniki cesarja (zaprtje) in šoguna (odprtje); sprejet je predlog glede nujnosti modernizacije japonske vojske s strelnim orožjem.

1 točka

c)

GOSPODARSKA:

- na trgu se pojavijo industrijski izdelki z zahoda; močna konkurenca v kvaliteti bombaža (uvoženi je boljši); rastlinsko olje je nadomestil petrolej; brezposelnost med tkalci svile, ker se je izvažala surova svila; Japonska spozna znanje in tehnologijo zahoda; gospodarska modernizacija države (industrializacija, ladjedelništvo, banke); prodor zahodnjaških znanosti in tehnologije na japonska tla, študij v tujini.

1 točka

DRUŽBENA:

- potreba po ukinitvi fevdalizma; izginjanje tradicije sloja samurajev; oblačenje po zahodni modi; prevzem zahodnjaških navad.

1 točka

Skupaj 2 točki.

d)

Japonci, ki so se intenzivno učili zahodnih znanosti (predvsem nizozemskih) na področju medicine, tehnologije, matematike, botanike, astronomije.

1 točka

Da bi naučeno znanje v tujini prinesli v Japonsko in to znanje uporabili doma ter tako prispevali k razvoju.

1 točka

Skupaj 2 točki.

10)

a) Francija

1 točka

b) Ni želela prevlade Francije v Sredozemlju; zmanjšal bi se ji ugled (kot pomorske velesile); branili so lastni nadzor nad plovo čez Gibraltarski preliv; želeli so zaščititi svoj interes v Indiji; verjeli so, da gradnja prekopa ni mogoča.

Za vsako navedbo 1 točka.

Skupaj 2 točki.

c) (avstro-ogrski (trentinski) inženir) Luigi Negrelli.

1 točka

11)

a) Višjih razredih; meščanih; buržoaziji

1 točka

b)

Pojavile so se družinske počitnice; turizem; gornišstvo; ukvarjanje s športom; umik na podeželje

1 točka

Mestno življenje je ljudi (z rednimi prihodki) utesnjevalo.

1 točka

Skupaj 2 točki.